

Mikkelin kaupunki

*Hyvinvoinnin ja osallisuuden
lautakunta*

Toimintakertomus 2022

MIKKELI

Hyvinvoinnin ja osallisuuden lautakunta

Tavoitteena on edistää kaupunkilaisten hyvinvointia ja harrastuneisuutta, lisätä poikkihallinnollisuutta, kehittää toimintaympäristöjä ja sähköisten palvelujen käyttöä sekä tehostaa kumppanuussuhteita yhdistysten ja järjestöjen kanssa.

Lautakunta vastaa kansalaisopiston, yleisten kulttuuripalvelujen, liikuntapalvelujen, nuorisopalvelujen, kirjastopalvelujen, museopalvelujen ja orkesteripalvelujen tuottamisesta.

Palvelusuunnitelman toteutuminen

Kulttuurin unelmavuosi 2022 -hankkeen avulla on tuettu monipuolisesti kulttuuri-toimintaa eri puolilla kaupunkia. Hanke loi myös uusia tapahtumia ja rahoitusmalleja hyödynnettäväksi kaupungin palvelutuotannossa. Kulttuurin unelmavuoden tapahtumiin osallistui Mikkeliissä yli 33 000 ihmistä. Tapahtumia järjestettiin yli 150 ja niitä oli toteuttamassa jopa 270 eri kulttuuri-, taide- ja luovan alan toimijaa, ammatillisista harrastajiin. Kulttuuri-toimijoiden ostopalveluna toteuttamia kulttuuritapahtumia toteutettiin vuoden aikana yhteensä 77 kappaletta. Tapahtumia järjestettiin eri puolilla Mikkeliä, myös kantakaupungin ulkopuolella pitäjissä Haukivuorella, Anttolassa, Ristiinassa ja Suomenniemellä.

Liikuntapalvelut kunnosti vuoden 2022 aikana retkeilyreitit, kuntosaloja ja taukopaikkoja. Anttola sai koulun viereen uuden jääkiekkokaukalon vanhan huonokuntoisen tilalle. Lähiliikuntapaikkasuunnitelman ensimmäinen osa eli ulkokuntosalisuunnitelma valmistui ja ensimmäinen lisäpainoilla varustettu ulkokuntosali rakentui Urheilupuistoon. Liikuntapalvelut oli mukana Saimaanportin yhtenäiskoulun sekä sisä- että ulkoliikuntapaikkojen suunnittelussa. Kalevankankaan alueen myynnin ja markkinoinnin edistämiseksi perustettiin työryhmä. Seurafoorumi kokoontui kolme kertaa. Uimahallien kävijämäärät nousivat edellisvuodesta noin 30 %, mutta ovat edelleen noin 30 % koronaa edeltävästä tasosta. Senioreiden elintapaohjaustoiminta yhteistyössä Essoten kanssa vakiinnutti paikkansa palvelutarjonnassa. Avoin senioriliikuntavuoro laajeni Kalevankankaan alueelta myös Ristiinaan ja Haukivuorelle. Aktiivinen Arki –tapahtuma sekä koululaiskilpailuja järjestettiin jälleen kahden vuoden tauon jälkeen. Liikuntapaikkojen vuorohintoihin sekä uimahallimaksuihin tuli korotuksia. Avustettavien yhdistysten määrä oli 42, joka oli 8 yhdistystä enemmän kuin edellisvuonna.

Museoissa toteutettiin vuonna 2022 neljä vaihtuvaa näyttelyä, joista kolme taidemuseossa ja yksi Suur-Savon museossa. Luonnon valokuvaamiseen keskittyvä Kenen luonto -näyttely oli taidemuseossa esillä yleisölle 4.3.-22.5.2022. Osuuspankki Taidesäätön kokoelmia esittelevä Jälkiä historiassa – Oman aikansa nykytaidetta -näyttely avautui 4.6. ja näyttely jatkui 18.9. saakka. Syksyllä taidemuseossa oli esillä pieksämäkeläislähtöisen Hinni Huttusen valokuva- ja videotaidetta. Suur-Savon museon vaihtuva näyttely Nappihyrrästä Nintendoon – kurkistus lelujen ja pelien historiaan on esillä ajalla 7.5.2022-25.2.2023. Lisäksi Päämajamuseossa avattiin kesäkuussa uudistettu sotien aikaista poliittista johtamista käsittelevä näyttelyhuone. Mikkelin taidemuseo osallistui valtakunnalliseen kahdeksaluokkalaisille suunnattuun Taidetestaajat -hankkeeseen, joka toteutui ajalla 9.3.-13.5. Osallistujia oli kaikkiaan 1001 henkeä. Museoiden yö järjestettiin 28.10.2022. Tapahtumassa olivat mukana Mikkelin taidemuseo, Suur-Savon museo, Sodan ja rauhan keskus Muisti/Päämajamuseo, Jalkaväkimuseo, Valokuvakeskus ja Ortodoksinen kirkko. Yhden illan aikana kohteissa oli yhteensä 12 792 käyntiä. Vuoden loppuun mennessä museoissa otettiin käyttöön Disec Oy:n uusi kokoelmahallintajärjestelmä.

Kansalaisopiston kevätkausi eteni suunnitelman mukaisesti ja koronakauden jälkeen kurssit voitiin toteuttaa käytännössä normaalisti. Kurssitarjontaa supistettiin hieman. Syksyksi toimintaa ja kuluja vähennettiin osana kaupungin säästötoimia. Opiskelijamäärä ei palautunut koronaa edeltävien vuosien tasolle. Osallisuuden alueella valmisteltiin yhdessä Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun kanssa yhteistä EU-rahoitteista osallisuushanketta. Hankehakemus jätettiin syyskuussa, mutta hakemukseen ei saatu kertomusvuoden aikana päätöstä. Vanhus- ja vammaisneuvoston toiminta sujui koronan vaikutuksia lukuun ottamatta normaalisti.

Kirjastopalveluissa alkuvuoden koronarajoitukset estivät tapahtumat ja ryhmäkäynnit, mutta osa niistä toteutettiin etäyhteyksillä (Kirjastopolku, Tietotunnit). Lumme-kirjastojen Aikuisten lukudiplomi ja Luku-Lumme -Facebook-ryhmä julkistettiin. Tapahtumatuotanto käynnistyi maaliskuussa. Uusia tapahtumakonsepteja olivat muun muassa Kulttuurikahvila (yhteistyössä Kulttuurin unelmavuoden kanssa), Tutustu tutkijaan (yhteistyössä Mikkelin yliopistokeskuksen kanssa, jonka kanssa myös muuta tiedeaiheista yhteistyötä) ja Mieli-ikä -runopiirit (yhteistyössä Mikkelin kriisikeskuksen ja Mikkelin seudun Omaishoitajat ja Läheiset ry:n kanssa). Ulvova mylläri -tarinatapahtumassa oli useita yhteistyökumppaneita XAMKista kyläyhdistykseen. Useita yhteistyötahoja oli myös Vaatevallankumouksessa, joka oli osa kirjastojen valtakunnallisen Nuoret ja ympäristötunteet -hankkeen toimintaa, sekä lapsiperheiden hyvinvointia monipuolisesti tukevassa Mikkelin vauvaviikossa. Vauvaviikko toteutettiin Ensiaskeleet lukemisen polulla -hankkeessa, kiinteässä yhteistyössä Avoimen kohtaamispaikka Kopan ja Mikkelin lapsiperheverkoston kanssa. Vauvaviikko on tarkoitus vakiinnuttaa jokavuotiseksi. Ristiinan kirjasto muutti koulukeskukselle remontoituihin tiloihin syyskuussa. Kirjastot tarjosivat tiloja omaehtoiseen toimintaan myös oma-toimiaikana. Etäyhteydellä tarjottiin muun muassa kirjavinkkauksia koululuokille ja verkkolukupiirejä. Vapaaehtoisverkoston toteuttamat digiopastukset jatkuivat säännöllisinä pääkirjastolla ja yksittäisinä joissakin lähikirjastoissa. Supistuneiden henkilöresurssien vuoksi muutettiin muun muassa Kirjastopolussa annettavaa ohjausta ja liikkuvien kirjastopalveluiden toimintaa.

Kulttuuripalveluiden alkuvuosi meni edelleen koronarajoitusten varjossa ja osa toiminnoista jouduttiin jättämään järjestämättä tai siirtämään. Säästösyistä kolmasosan vajuus henkilöstöressurssissa vuoden 2022 ajan on näkynyt myös väijäämättä kulttuuripalveluiden toiminnassa. Kesän tapahtumat päästiin toteuttamaan jotakuinkin normaalein järjestelyin ja kävijämäärät palailivat vähitellen ennen koronaa edeltävien vuosien tasolle. Huilivilkarnevaalien 30 -vuotisjuhlafestivaalilla tehtiin kävijäennätys ja palaute on ollut suurimmilta osin positiivista. Essoten yksiköihin suuntautuneet kulttuurivierailut päästiin viime vuoden osalta aloittamaan vasta alkukesästä. Museoiden Yö toteutettiin yhteistyössä museopalveluiden kanssa 28.10. ja käyntikertoja kirjautui illan aikana 12 791. Peruspalvelut toteutettiin alkuvuoden rajoitusten jälkeen melko normaalisti. Avustuksia jaettiin pienentyneen määrärahan puitteissa.

Kaupunginorkesterin alkuvuodesta jouduttiin koronarajoitusten vuoksi perumaan kolme konserttia ja isoimpana muutoksena Elinan surma –oopperan siirto vuodelle eteenpäin. Varsinkin oopperan siirto vaikuttaa merkittävästi siihen, että tulotavoitteeseen ei päästä. Suunnitellun mukainen tapahtumamäärä jää myös toteutumatta. Maaliskuun lopulta alkaen orkesteri on pystynyt esiintymään suunnitellusti ja loppuvuosi toteutui suunnitellusti. Yleisö ei vielä käy tapahtumissa samassa määrin kuin ennen koronaa, joten kuulijataivoitteesta jäätiiin.

Ristiinan yhtenäiskoulun yhteyteen peruskorjattu nuorisotila avattiin vuoden alkupuolella ja tila on monipuolisessa käytössä päivä- ja iltaiikanaan. Koulu- ja oppilaitosnuorisotyön edelleen kehittämiseksi saatiin ESR-rahoitus Kohti nivelvaihetta ja sen yli -hankkeelle ajalle 1.7.2022 – 31.12.2023. Etsivä nuorisotyö, joka toimii osana Ohjaamo-tiimiä, on pääosin kohdennettua nuorisotyötä ja sitä toteutetaan moniammatillisesti ja monipuolisia verkostoja hyödyntäen. Nuorten ehkäisevän päihdetyön puitteissa on koulutuksen avulla lisätty henkilökunnan osaamista ja syksyllä toteutettiin Safe7-kokonaisuus kaikille 7-luokkalaisille. Nuorisovaltuusto on toiminut aktiivisesti mm. tapahtumia järjestäen ja kannanottoja esittäen. Lasten parlamentti kokoontui ja toi esiin ajatuksiaan unelmakaupungista. YoungMikkeli -perintörahoja on myönnetty viiteen nuorten esittämään kohteeseen. Nuorten Nordic Ice-breaker -tapaaminen toteutettiin Erasmus+-rahoituksen turvin elokuun alussa; tapaamisen osallistui ystävyyskaupunkiemme nuoria Norjasta, Ruotsista ja Tanskasta. Nuorisopalvelujen kehittämisen ja arvioinnin tueksi laadittava nuorisotyön perussuunnitelma NUPS on tekeillä. Nuorisojärjestöjä tuettiin toiminta- ja kohdeavustuksin.

Talouden toteutuminen ja olennaiset poikkeamat

Lautakunnan talousarvio toteutui seuraavasti. Alkuperäisen talousarvion toimintatuottoja vähennettiin 556 000 euroa ja toimintakuluista leikattiin 182 000 euroa (muutettu talousarvio). Toimintatuotot ylittivät muutetun talousarvion 83 000 euroa ja toimintakulut alittivat muutetun talousarvion noin 1 282 000 euroa. Näin ollen lautakunnan toimintakate muodostui noin 1 365 000 euroa muutettua talousarviota paremmaksi.

Toimintatuotoissa talousarvion ylittivät myyntituotot, tuet ja avustukset sekä vuokratuotot – talousarviota heikommin kerdyi maksutuottoja ja muita toimintatuottoja. Toimintakuluissa alittuivat henkilöstökulut, palvelujen ostot, aineet & tavarat & tarvikkeet, avustukset ja muut toimintakulut – vain vuokrat toteutuivat lähes talousarvion mukaisina (ylitystä 32 000 euroa).

Lautakunnan alaisen hallinnon toimintatuotot ylittivät lähes 82 000 euroa (hanketuottojen jaksotus 2021/2022: osa vuodelle 2022 kirjautuneista tuloista olisi kuulunut vuodelle 2021) ja toimintakulut alittuivat 36 000 euroa. Toimintakate muodostui näin ollen 118 000 euroa muutettua talousarviota paremmaksi.

Liikuntapalvelujen toimintatuotot alittivat muutetun talousarvion tulo-odotuksen lähes 28 000 euroa. Alkuperäisestä talousarviosta vähennettiin tuotto-odotusta 367 000 euroa johtuen edelleen koronavaikutuksista. Mm. uimahallien kävijämäärä ei ole vielä palannut tasolle ennen koronaa. Myöskään maksullisiksi muuttuneiden massatenniskenttien ja Urpolan kaukalon varatut vuorot (tekojään myötä) ei ole saavuttanut odotettuja kävijämääriä. Toimintakulut alittivat talousarvion 485 000 euroa. Mm. henkilöstökulut alittuivat lähes 175 000 euroa tiukan henkilöstöpolitiikan ja rekrytointirajoitusten johdosta ja Urpolan lämmitettävä tekonurmen ja kuplahallin lämmityksen vähentäminen ja tarkka säätely vähensi kuluja yhteensä noin 100 000 euroa. Toimintakate muodostui näin ollen noin 457 000 euroa talousarviota paremmaksi.

Museopalvelujen toimintatuotot ylittivät talousarvion noin 11 000 euroa. Tukia ja avustuksia saatiin noin 32 000 euroa (talousarvio 0 euroa) ja museokaupan myyntituotot ylittivät talousarvion yli 3 000 euroa, kun taas museon pääsylipputulot alittuivat lähes 25 000 euroa. Toimintakulut alittivat talousarvion noin 90 000 euroa. Säästöä syntyi henkilöstökuluissa, aineissa & tavaroissa & tarvikkeissa ja muissa toimintakuluissa – palvelujen ostot ylittivät hieman. Toimintakate muodostui näin ollen noin 101 000 euroa talousarviota paremmaksi.

Kansalaisopiston ja osallisuuden tulosalueen toimintatuotot alittivat talousarvion lähes 45 000 euroa – kurssilaisten määrä ei ole palautunut koronaa edeltävälle tasolle. Toimintakulut alittuivat noin 44 000 euroa - säästöä syntyi mm. palvelujen ostoissa, aineissa & tavaroissa & tarvikkeissa, avustuksissa ja vuokrissa. Toimintakate muodostui näin ollen lähes talousarvion mukaisesti, ylitystä vain reilut 500 euroa!

Kirjastopalvelujen toimintatuotot ylittivät talousarvion noin 96 000 euroa – tiliryhmittäisistä tuotoista vain muut toimintatuotot alittivat talousarvion. Toimintakulut alittivat 318 000 euroa verrattuna talousarvioon. Toimintakate muodostui näin ollen 414 000 euroa talousarviota paremmaksi.

Yleisten kulttuuripalvelujen toimintatuotot alittuivat noin 61 000 euroa (hanketuotot). Myös toimintakulut alittuivat 173 000 euroa. Henkilöstökulut alittuivat lähes 85 000 euroa kulttuurituottajan siirryttyä Kulttuurin unelmavuoden hankkeeseen ja säästöyistä ei saatu lupaa rekrytoida tuottajan tilalle sijaista. Palvelujen ostot, aineet & tavarat & tarvikkeet ja avustukset alittivat talousarvion Vuokrissa ja muissa toimintakuluissa oli hieman ylitystä.

Kaupunginorkesterin toimintatuotot alittuivat 47 000 euroa. Koronan johdosta oopperaproduktio siirtyi vuodelle 2023, jolloin siihen kohdistuneet avustus- ja lipputulo-odotukset eivät toteutuneet. Toimintakulut toteutuivat lähes talousarvion mukaisina, ylitys vain 1 600 euroa. Toimintakate muodostui näin ollen noin 48 600 euroa talousarviota heikommaksi.

Nuorisopalvelujen toimintatuotot ylittyivät lähes 74 000 euroa (hanketuotot). Toimintakulut alittivat talousarvion lähes 137 000 euroa. Henkilöstökulut ylittyivät hieman (reilut 7 000 euroa) ja muissa kuluryhmissä talousarvio alitettiin. Toimintakate muodostui näin ollen noin 211 000 euroa talousarviota paremmaksi.

OHJELMAKORTIT

1. HYVÄN ELÄMÄN OHJELMA

Painopiste: Yhteisöllisyys			
Toimenpide	Toiminnan kuvaus / vastuu	tavoite / mittari	Toteuma 31.12.2022
Syrjäytymisen ehkäisy	Maksuttomat tapahtumat ja teemapäivät/kaikki tulosalueet Kuntalaisten liikuntaharrastamisen mahdollistaminen /liikuntapalvelut Etsivä nuorisotyö tavoittaa alle 29-vuotiaan nuoren, joka kaipaa tukea koulutukseen, työelämään tai elämänhallintaan liittyvissä asioissa. Nuorisolain mukaiset ilmoitukset ja muut yhteydenotot otetaan käsitteilyyn viiveettä. Kutsuntaikäiset kohdataan kutsunnoissa ja tarvittaessa ohjataan etsivän nuorisotyön palveluihin. /nuorisopalvelut Nuorisotyö ja nuorisotilat huomioidaan kouluverkkoratkaisuissa. Alueellisen nuorisotyön menetelmiä käytetään monipuolisesti. /nuorisopalvelut	Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä, % (Kouluterveyskysely) lähtötilanne (MLI/koko maa 2017): 4.-5. lk: 90,8 %/90,2 %, tavoite: 95% 8.-9. lk: 75,7 %/75,1 %, tavoite: 80% lukio: 74,5 %/75,2 %, tavoite: 80 % amm: 78 %/76,5 %, tavoite: 80 % Elämänlaatunsa (EuroHIS-8) hyväksi tuntevien osuus, % (FinSote, aikuisväestö), lähtötilanne (2015): Kaikki MLI 53,8 %/koko maa 54,5 %, tavoite: 60 % 65+ 56,6 %/52,4 %, tavoite 60 % Kokenut vahvaa positiivista mielenterveyttä viimeisen kahden viikon aikana, % (Kouluterveyskysely) Lähtötilanne (MLI/koko maa 2017): 4.- 8.-9. lk: 26,3 %/26,9 %, tavoite: 33 % lukio: 29,1 %/30,5 %, tavoite: 33 % amm: 31,3 %/28,6 %, tavoite: 33 % Ei yhtään läheistä kaveria/ystävää, % (Kouluterveyskysely)	Suurin osa yleisten kulttuuripalveluiden järjestämistä tapahtumista on olleet maksuttomia. Kaupunginorkesteri järjesti 11 maksutonta tapahtumaa. Kaikki kirjastopalveluiden järjestämät tapahtumat ovat maksuttomia, tapahtumatarjontaa on eri-ikäisille. Koululaiskilpailut toteutuivat kahden vuoden taun jälkeen. Senioreiden ryhmämuotoinen elintapaohjaustoiminta vakiintui. Senioreiden avoimet ja maksuttomat liikuntavuorot Kalevankankaalla, Ristiinassa ja Haukivuorella. Elämänlaatunsa (EuroHIS-8) hyväksi tuntevien osuus, % Mikkelin/koko maa 2020: 20-64 v: 58 %/ 57 % yli 65 v: 54 %/ 55,5 % Työikäiset kokevat elämänlaatunsa parantuneen. Harrastamisen Suomen malli/Omajuuttu kaikille kaikilla kouluilla. Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä, % (Kouluterveyskysely) (MLI/koko maa 2021) 4.-5. lk: 92,0 %/ 88,9 % 8.-9. lk: 68,5 %/ 68,2 % lukio: 68,5 %/ 68,4 % amm: 74,8 %/ 70,8 % Tyytyväisyys lisääntynyt hieman vain 4.-5. luokkalaisilla .

		<p>Lähtötilanne (MLI/koko maa 2017): 4.-5. lk: 0,6 %/0,7 %, tavoite: 0 % 8.-9. lk: 7,2 %/8,5%, tavoite: 0 % lukio: 8 %/7,2 %, tavoite: 0 % amm: 7,6 %/7,4 %, tavoite: 0 %</p> <p>Tuntee itsensä yksinäiseksi, % (Kouluterveyskysely) Lähtötilanne (MLI/koko maa 2017): 4.-5. lk: 1,8 %/2,7 %, tavoite: 0 % 8.-9. lk: 8,6 %/9,5 %, tavoite: 0 % lukio: 10,3 %/10,4 %, tavoite: 0 % amm: 7,4 %/10 %, tavoite: 0 %</p>	<p>Etsivän nuorisotyön ilmoituksia 323 nuoresta. Kutsunnoissa kohdattiin 320 nuorta.</p>
Kumppanuustalo-toimintamalli	Kumppanuusmallin valmistelu hankkeessa yhteistyössä kolmannen sektorin, kuntalaisten, maakunnan ja Essoten kanssa/kansalaisopisto	<p>Itsensä yksinäiseksi tuntevien osuus, % (FinSote, aikuisväestö) Lähtötilanne (MLI/koko maa 2015): Kaikki 9,9 %/8,6 %, tavoite: 0 % 20-64 v. 10,2 %/8,6 %, tavoite: 0 % 65+ 9,1 %/8,6 %, tavoite: 0 %</p>	<p>Kumppanuuspöytämalli on otettu käyttöön ja kumppanuustalotoimintamallia sovelletaan kumppanuudessa yleisellä tasolla, koska sopivaa kiinteistöä kumppanuustalolle ei ole löytynyt. Kaupunki on tehnyt yhteistyötä maakunnallisen YHES-järjestöneuvottelukunnan kanssa.</p>
Osallisuuden ja toimijuuden edistäminen	<p>Lasten ja nuorten osallisuuden tukeminen: lasten ja nuorten vaikuttajaryhmien kuuleminen päätöksenteossa/kaikki tulosalueet Palvelujen saavutettavuuden parantaminen digitaalisilla palveluilla ja digiopastuksella/kaikki tulosalueet Osallistuvan budjetoinnin kokeilujen jatkaminen ja sopivien mallien löytäminen Kumppanuuspöytätoimintamallin käyttö. Sosiaaliset kohtaamiset mahdollistava sisältötyö; satutunnit, lukupiirit, selkolukupiiri, senioreille suunnatut tarinatuokiot, taidemusiikkiklubi, sanataidepajat, lukukoiratoiminta, lukuneuvojatoiminta, sosiokulttuurisen lukemisen työpajakokeilut "Yhdessä lukemisen sinfonia"-hankkeessa yhteistyössä Xamkin kanssa/kirjastopalvelut Aktiivinen arki ja muut vapaa-ajantoimintoihin kannustavat tapahtumat/kaikki tulosalueet Seurafoorumien toiminta/liikuntapalvelut Kulttuuri- ja liikuntapalveluiden yhdistyskentältä</p>	<p>Osallistuvalla budjetoinnilla jaettu raha euroina Kumppanuuspöytätilaisuuksien määrä Etsivään nuorisotyöhön tulleiden ilmoitusten määrä, palveluihin ohjautuminen, kutsunnassa tavoitettujen määrä Alueellisen nuorisotyön toimipisteiden määrä ja sijoittelu, kohdattujen nuorten määrä Organisoidun liikuntatoiminnan käyntikerrat (uimahallit omaan) Osallistuvien seurojen määrä Koulutus järjestetty / ei järjestetty, osallistujamäärä Ehdotusten määrä, myönnettujen kohteiden määrä</p>	<p>Kokenut vahvaa positiivista mielen-terveyttä viimeisen kahden viikon aikana, % (Kouluterveyskysely) (MLI/Koko maa 2021) 8.-9. lk: 23,4 %/ 25,5 %, lukio: 26,0 %/ 26,0 % amm: 31,3 %/ 28,6 % Tilanne ei ole parantunut missään ikäryhmässä. Kaupunginorkesteri järjesti kaksi striimattua konserttia. Seurafoorumi järjestettiin kolme kertaa. Kirjaston järjestämä sosiaaliset kohtaamiset mahdollistavassa sisältötyö: 2 119 osallistujaa. Aktiivinen Arki -tapahtuma toteutettiin 3.9.2022. Kävijöitä 825, esittelijöitä 25 kpl. Kulttuuri- ja liikuntatoimijoille järjestettiin striimauskoulutus. Ei yhtään läheistä kaveria/ystävää, % (Kouluterveyskysely) (MLI/koko maa 2021) 4.-5. lk: 0,7 %/ 0,9 % 8.-9. lk: 9,0 %/ 9,4 % lukio: 8,2 %/ 8,0 %</p>

	<p>koulutustarpeiden kartoitus ja koulutusten järjestäminen yhteistyössä</p> <p>Vakiinnutetaan nuva-perintöra-haston käyttö osallistavin menetelmin mikkeliäisten lasten ja nuorten hyvinvoinnin lisäämiseksi ja syrjäytymisen ehkäisemiseksi./nuorisopalvelut</p>	<p>amm: 7,7 %/ 8,6 % Kaverin/ystävän puute lisääntynyt hieman kaikissa ikäryhmissä.</p> <p>Tuntee itsensä yksinäiseksi, % (Kouluterveyskysely) (MLI/koko maa 2021) 4.-5. lk: 3,3 %/ 4,0 % 8.-9. lk: 14,5 %/ 15,9 % lukio: 16,7 %/ 17,8 % amm: 15,1 %/ 17,0 % Yksinäisyyden tunne lisääntynyt kaikissa ikäryhmissä. Tilanne kuitenkin parempi kuin maassa keskimäärin.</p> <p>Alueellisen nuorisotyön toiminnoissa 26476 osallistumiskertaa, toimipisteitä 6.</p> <p>Young Mikkeli perintörahoja myönnetty viiteen nuorten hankkeeseen yhteensä 7 125 euroa. Timmii –tilanvarausohjelman päivitys asiakasystävällisempään muotoon on tehty.</p> <p>Kirjaston digiopastukset järjestetään yhteistyössä Vapaaehtoisverkoston kanssa. Vuoden aikana opastuskertoja oli 30 ja opastettavia yhteensä 307. Kirjaston omia tietotunteja järjestettiin 4, osallistujia 8. Aikuisten digivalmennusryhmän tutustumiskäyntejä 3, yhteensä 33 osallistujaa.</p> <p>Kansalaisopiston kurssihallinnointijärjestelmää on ohjelmatoimittajan toimesta kehitetty käyttäjäystävällisemmäksi.</p> <p>Kaupunki jätti yhdessä Kakkois-Suomen ammattikorkeakoulun kanssa osallisuuteen liittyvän ESR-hakemuksen, mutta hakemukseen ei saatu päätöstä vuoden 2022 aikana.</p> <p>Osallistuvaa budjetointia kokeiltiin aluejohtokuntien työssä. Anttolan ja Ristiinan aluejohtokunnat kana-voivat kumpikin 10 000 euroa alueilleen osallistuvan budjetoinnin kautta. Asumisen ja toimintaympäristön palvelualue käytti osallistuvaan budjetointiin noin 175 000 euroa.</p> <p>Vuoden aikana pidettiin kaksi kumppanuuspöytätilaisuutta. Toisen aiheena oli hyvinvointialueen</p>
--	--	---

			<p>valmistelu ja toisen aiheena kulttuuri.</p> <p>Organisoidun liikuntatoiminnan käyntikerrat: 10 455 Osallistuneita seuroja: 25</p> <p>Striimauskoulutus järjestetty yhteistyössä Kulttuurin unelmavuoden kanssa, 11 osallistujaa.</p>
--	--	--	---

Painopiste: Aktiivinen ja hyvinvointia tukeva arki			
Toimenpide	Toiminnan kuvaus / vastuu	tavoite / mittari	Toteuma 31.12.2022
Luontoympäristön, kulttuurin ja rakennetun ympäristön hyvinvointivaikutusten edistäminen	Julksen taiteen edistämisen/museopalvelut	Julksen taiteen poikkihallinnollisen työryhmä kokoontuu säännöllisesti	Työryhmä kokoontui kevätkaudella kolme kertaa (19.1., 10.3., 12.5.) ja syyskaudella kahdesti (18.10. ja 3.11.).
	Vapaasti koulu- ja vapaa-ajan käytössä olevien lähiliikuntapaikkojen huomiointi kouluverkkoratkaisujen yhteydessä, liikkumaan kannustavat ratkaisut koulusuunnitelussa/liikuntapalvelut	Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, % (Kouluterveyskysely) Lähtötilanne (MLI/koko maa 2017): 4.-5. lk: 48,1/45,1 %, tavoite MLI: 100 % 8.-9. lk: 22,1 %/19,2 %, tavoite: 100 % lukio: 13,6 %/13,1 %, tavoite: 100 % amm: 11,5 %/12,6 %, tavoite: 100 %	Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, %(Kouluterveyskysely) (MLI/koko maa 2021) 4.-5. lk: 45,2 %/ 42,8 % 8.-9. lk: 26,5 %/ 24,3 % lukio: 21,9 %/ 17,5 % amm: 15,3 %/ 15,4 % Liikkuminen lisääntynyt nuorten ikäryhmissä. Saimaanportin yhtenäiskoulun suunnittelussa on huomioitu myös ilta- ja viikonloppukäyttö. Lähiliikuntapaikkasuunnitelman tekeminen on aloitettu.
	Toteutetaan suunnitellusti nuorten ehkäisevää päihdetyötä. Tehdään ohjaustyössä liikkumista, riittävää unta ja terveellistä ravintoa tukevia valintoja./nuorisopalvelut	Ehkäisevässä päihdetyössä kohdattujen nuorten määrä, toiminnan raportit	Ehkäisevän päihdetyön tapahtumissa kohdattu 547 nuorta.

Painopiste: Sujuva ja turvallinen elämä vauvasta ikäihmisiin			
Toimenpide	Toiminnan kuvaus / vastuu	tavoite / mittari	Toteuma 31.12.2022
Fyysinen, psyykinen, sosiaalinen turvallisuus	Monipuoliset, laadukkaat ja helposti saavutettavat soveltavan liikunnan ryhmät aikuisille ja lapsille/liikuntapalvelut, nuorisopalvelut	Ryhmien määrä	Liikuntapalveluiden soveltavan liikunnan ryhmiä järjestetty 46 kpl. Liikunnallista nuorisotyötä toteutettu avoimen toiminnan ja koulunuorisotyön puitteissa.
	Esteettömyyden edistäminen palveluissa/kaikki tulosalueet		Esteettömyyttä on edistetty toiminnoissa ja palveluissa, mm. Säynätin esteetön kota valmistui, ulkoilureittien pohjia on tasoitettu helpommin kuljettaviksi ja uusien kohteiden suunnittelussa on otettu esteettömyys huomioon (mm. Saimaanportin yhtenäiskoulu ja Urheilupuiston ulkokuntoilualue). Esteettömyysfoorumi järjestetty. Vanhus- ja vammaisneuvostoa on kuultu useissa eri yhteyksissä. Kirjastolla tehty parannuksia opasteisiin, mm. lisätty kirjaston edustalla esteettömän reitin opaste portaat kiertävälle reitille, kirjastotilassa lisätty inva-wc- ja muita opasteita.

2. KESTÄVÄN KASVUN OHJELMA

Painopiste: Elinvoimaisuus			
Toimenpide	Toiminnan kuvaus / vastuu	tavoite / mittari	Toteuma 31.12.2022
Matkailun edistäminen	Muistin toteuttaminen ja Päämajamuseon perusnäytelyn uusiminen/museojohtaja	Muisti avautui kävijöille 4.6.2021. Päämajamuseon näyttelyhuoneita uudistetaan vuoden 2022 aikana. Viestikeskus Lokin toiminnasta kertova väliaikainen näyttely rakennetaan yhdessä Kaakkois-Suomen viestikillan kanssa Päämajamuseoon.	Poliittisen johtamisen huone avattiin Päämajamuseossa kesäkuussa osaksi Muistin näyttelykierrrosta. Lokkia esittelevä näyttely avattiin Päämajamuseossa 27.11.2021. Sodan ja rauhan keskus Muistissa/Päämajamuseossa oli 30 139 käyntiä.
	Museostrategian liittäminen matkailustrategiaan/ museojohtaja	On liitetty	On liitetty
Palvelujen digitalisointi	Otetaan käyttöön uusi kunnallisen nuorisotyön tilastointijärjestelmä (aikaisemmin Lokikirja) sekä sähköinen yhteydenottojärjestelmä yhteysetsivaan.fi Tilavarauksjärjestelmän kehittäminen/liikuntapalvelut Tiettyjen, harkittujen sisältöjen digitaalisessa muodossa tarjoaminen (yleiset kulttuuripalvelut)	Tilastojen kattavuus ja käytettävyyys Sujuvampi yksittäisen vuoron varaaminen Digitaalisten palveluiden määrä / käyttökokemukset	Uusi kunnallisen nuorisotyön tilastointijärjestelmä nuodo otettu käyttöön tammikuussa 2023, vuonna 2022 tilastoinnissa Lokikirja. Yhteysetsivaan.fi toimii. Timmii ajanvarausjärjestelmän käyttöliittymän päivitys tehty: asiakasystävällisempi, toimii jatkossa myös mobiilissa. Lisäksi vuoron maksaminen

	Seppo-pelin hyödyntäminen toiminnassa	Luotujen pelien määrä / pelikertojen määrä	tilavarauksen yhteydessä mahdollista eli Timmi-CPU verkkomaksuliittymä on hankittu. Osana AKKU-hanketta toteutettu mobiiliseikkailukokeilu (yleiset kulttuuripalvelut). Seppo -peliä hyödynnetty mm. Kulttuuripolon kotiseutuosuudessa ja liikuntapaikkojen toiminnan esittelyssä. Seppo-peli säännöllisesti käytössä kirjastopalveluiden kouluyhteistyössä, lisäksi mm. AKKU-hankkeen Vetehis-lukhaasteeseen liittyvä Seppo-pelitoteutus.
--	---------------------------------------	--	--

3. ELINVOIMAOHJELMA

Painopiste: Matkailu, vapaa-ajanasuminen, kulttuuri ja liikunta sekä niihin liittyvä tapahtumatuotanto			
Toimenpide	Toiminnan kuvaus / vastuu	tavoite / mittari	Toteuma 31.12.2022
Mikkelin vahvuuksien täysimääräinen hyödyntäminen ja brändin rakentaminen	<p>Laadukkaiden tapahtumien, konserttien ja näyttelyiden järjestäminen/museopalvelut, yleiset kulttuuripalvelut, kaupunginorkesteri, nuorisopalvelut</p> <p>Laadukkaat kirjastopalvelut ja kansalaisopisto/kirjastopalvelut, kansalaisopisto</p> <p>Laadukkaiden liikuntapaikkojen rakentaminen ja kunnossapito/liikuntapalvelut</p> <p>Laadukasta nuorisotyötä tehdään näkyväksi kaupunkikuvassa, tiedotuksessa ja sosiaalisessa mediassa./nuorisopalvelut</p>	<p>Kävijämäärät, tavoite: kaikissa kävijämäärät kasvavat lähtötilanne (2017): Kirjasto: 635 534 Museo: 38 500 Orkesteri: 16 918 Kulttuuripalvelut: kävijämäärä omilla ja muiden kanssa yhteistyössä järjestetyissä tapahtumissa: 47 467; kävijämäärä tapahtumissa, joihin on myönnetty kohdeavustusta: 13 293; säännöllistä kulttuuriavustusta saavien kävijä-/osallistujamäärä: 12 011 Uimahalli: 148 829 Teatteri: 37 586 Kansalaisopisto: 5500 opiskelijaa</p>	<p>Kirjasto: 381 711. Museo: 47 445. Kaupunginorkesteri: 13 186 Valtakunnalliseen Taidetestaajat – projektiin osallistui taidemuseossa 1001 kahdeksaluokkalaista kouluista. Kulttuuripalvelut: kävijämäärä omilla ja yhteistyössä järjestetyissä tapahtumissa 38 075; kävijämäärä tapahtumissa, joihin on myönnetty kohdeavustusta 3 157; säännöllistä kulttuuriavustusta saavien kävijä-/osallistujamäärä: tieto puuttuu Uimahallit: 133 828 Teatteri: 26 679 Kirjaston järjestämissä tapahtumissa oli 4 272 kävijää. Myös muut toimijat järjestävät runsaasti tapahtumia kirjastojen tiloissa, mutta niiden kävijämääriä ei tilastoida kirjaston toimesta. Kansalaisopiston kursseilla opiskeli vuoden aikana 3 939 opiskelijaa (eri ihmistä) ja kurssilaisia oli 7 435. Opiskelijoiden määrä ei ole palautunut koronaa edeltäneelle tasolle, vaikka kurssien toteutustapa on monipuolistunut ja tarjonta pysynyt laadukkaana. Järjestettiin nuorille Mikkelin On Air – ja Syysbreikki-tapahtumat, joissa oli yhteensä 1200 kävijää. Retkelyreitit, kuntoratoja ja taukopaikkoja on kunnostettu. Urpolaan valmistui talkooporukan kanssa yhteistyössä maastopyöräreitti. Urheilupuiston ulkokuntosalin laajennus. Anttolaan uusi jääkiekkokaukalo.</p>

Työllisydenhoito			
Toimenpide	Toiminnan kuvaus / vastuu	tavoite / mittari	Toteuma 31.12.2022
Nuorten sujuvan opiskelupolun ja työelämään siirtymisen tukeminen	Etsivä nuorisotyö kohtaa nuoria erilaisissa toimintaympäristöissä sekä motivoi ja ohjaa heitä koulutukseen ja työllistymistoimenpiteisiin. Toiminta on monialaista ja sitä tehdään yhteistyössä Ohjaamo Olkkarin eri toimijoiden kanssa./nuorisopalvelut	Etsivän nuorisotyön asiakasmäärä, työvoimapalveluihin ohjattujen nuorten määrä	Etsivässä nuorisotyössä tavoitettuja nuoria 213, joista 100 nuorta ohjattu työvoima- tai opintopalvelujen piiriin.

Kaupunginorkesteri

Vuosi Palvelu	2022			Toteutuma%
	TP -1v	TA	TP	
3300 - Kaupunginorkesteri				
konserdit ja esitykset kpl	70,00	85,00	67,00	78,82 %
menot / konsertti tai esitys €/kpl	-14 691,15	-11 964,71	-15 202,84	127,06 %
kuulijoiden määrä kpl	14 908,00	20 000,00	13 186,00	65,93 %
menot / kuulija €/kpl	-68,98	-50,85	-77,25	151,91 %

Sarakkeessa TA on huomioitu mahdolliset määrärahamuutokset.

Keskeiset tapahtumat kaudella

Koronarajoitusten vuoksi alkuvuodesta jouduttiin perumaan konsertteja tai muuttamaan ne verkkokonserteiksi. Tämän vuoksi tapahtumamäärä jäi vajaaksi. Samasta syystä myös kuulijamäärä jää tavoitteesta. Yleisömäärät eivät yleisestikään ole vielä palautuneet koronaa edeltävälle tasolle.

Museopalvelut

Vuosi Palvelu	2022			Toteutuma%
	TP -1v	TA	TP	
3400 - Museopalvelut				
käynnit kpl	40 176,00	38 500,00	47 445,00	123,23 %
menot / käynti €/kpl	-34,25	-36,95	-28,08	76,00 %
näyttelyiden määrä kpl	10,00	9,00	9,00	100,00 %
tallenteiden määrä kpl	64 693,00	49 000,00	59 297,00	121,01 %
sijoitettavien teosten määrä kpl	650,00	650,00	356,00	54,77 %

Sarakkeessa TA on huomioitu mahdolliset määrärahamuutokset.

Keskeiset tapahtumat kaudella

Tammi-helmikuussa yleisötilaisuuksissa oli rajoituksia koronaepidemian vuoksi. Keväällä koronatilanne rauhoittui ja museokohteiden avoinnapidon osalta palattiin normaaleihin käytäntöihin. Koronaepidemia vähensi kuitenkin tapahtumien järjestämistä ja ryhmäkäyntejä museokohteissa. Sodan ja rauhan keskus Muisti ja Päämajamuseo muodostavat näyttelykokonaisuuden, johon pääsee yhteislipulla. Muistin ensimmäinen vuosi 2021 sujui erinomaisesti ja kävijätavoitteet saavutettiin. Toisena aukiolovuotena 2022 jäätin tavoitteesta ja kohteessa oli 30 139 kävijää. Päämajamuseon osalta euromäärisiä tulostavoitteita ei saavutettu. Viestikeskus Lokki oli edelleen yleisöltä suljettuna, koska luolaston huollon yhteydessä ilmeni kallion voimakasta rapautumista. Kesäkaudeksi ei palkattu lainkaan museoalan opiskelijoita museokohteiden valvontaan ja opastuksiin. Taidemuseossa oli vuoden aikana kolme vaihtuvaa näyttelyä ja Suur-Savon museossa yksi vaihtuva näyttely. Museoiden yö järjestettiin 28.10.2022 Mukana oli kuusi kohdetta; Suur-Savon museo, Mikkelin taidemuseo, Sodan ja rauhan keskus Muisti/Päämajamuseo, Jalkaväkimuseo, Valokuvakeskus ja Ortodoksinen kirkko. Kohteissa oli yhteensä 12 792 käyntiä yhden illan aikana. Kävijöitä eri museokohteissa oli yhteensä 47 445. Kokonaisuudessaan museot saavuttivat tulotavoitteen (toteuma 109,5 %). Toimintakuluissa budjetista säästyivät noin 90 000 euroa (toteuma 93,6 %).

Kirjastot

Vuosi Palvelu	2022			Toteutuma %
	TP -1v	TA	TP	
3600 - Mikkelin kirjastot				
Mikkelin kirjastot yhteensä, lainat kpl	624 070,00	650 000,00	689 948,00	106,15 %
menot / laina €/kpl	-4,62	-4,96	-4,23	85,36 %
Mikkelin kirjastot yhteensä, käynnit kpl	247 935,00	550 000,00	381 711,00	69,40 %
menot / käynti €/kpl	-11,62	-5,86	-7,65	130,55 %

Sarakkeessa TA on huomioitu mahdolliset määrärahamuutokset.

Keskeiset tapahtumat kaudella

Lainojen määrä nousi 10,6 % edelliseen vuoteen verrattuna ja tavoite ylitettiin 39 948 lainalla. Käyntejä oli 381 711, lisäystä edellisvuoteen 54 %, mutta silti tavoitteesta jäätin. Alkuvuodesta oli voimassa kirjaston toimintaan vaikuttavia koronarajoituksia. Toimintatuottojen toteuma oli 122,5% ja toimintakulut alittuivat. Henkilöstömenot alittuivat eläköitymisten ja irtisanoutumisten myötä, kun osa tehtävistä jätettiin täyttämättä säästöyistä ja osa rekrytoinneista pitkittyi.

Vapaa sivistystyö

Vuosi Palvelu	2022			Toteutuma%
	TP -1v	TA	TP	
3700 - Vapaa sivistystyö				
opiskelijat kpl	3 850,00	5 000,00	3 939,00	78,78 %
menot / opiskelija €/kpl	-399,87	-322,60	-420,75	130,42 %
opetustunnit kpl	15 089,00	20 000,00	17 115,00	85,58 %
menot / opetustunti €/kpl	-102,03	-80,65	-96,83	120,07 %
kurssilaisia kpl	6 537,00	9 000,00	7 435,00	82,61 %
menot / kurssilainen €/kpl	-235,51	-179,22	-222,91	124,37 %

Sarakkeessa TA on huomioitu mahdolliset määrärahamuutokset.

Keskeiset tapahtumat kaudella

Opiskelijamäärä ei ole palannut koronaa edeltävälle tasolle ja opiskelijoita oli kursssia kohti keskimäärin vähemmän kuin aiempina vuosina. Tämä vaikutti myös siihen, että henkilöstömenojen (tuntiopettajien palkkiot) määrä suhteessa kurssimaksutuottoihin oli suuri.

Liikuntapaikat

Vuosi Palvelu	2022			Toteutuma%
	TP -1v	TA	TP	
4000 - Liikuntapalvelut				
ohjaaja-avustusta saaneiden järjestöjen määrä kpl	33,00	34,00	42,00	123,53 %
menot / avustettu järjestö €/kpl	-10 044,50	-15 829,41	-10 375,80	65,55 %
4300 - Uimahallit				
uimahallien käynnit kpl	94 776,00	183 000,00	133 828,00	73,13 %
menot / käynti €/kpl	-17,24	-10,13	-12,32	121,60 %

Sarakkeessa TA on huomioitu mahdolliset määrärahamuutokset.

Keskeiset tapahtumat kaudella

Vuonna 2022 uimahallien kävijämäärät olivat noin 30 % suuremmat kuin vuonna 2021 mutta edelleen määrät ovat noin 30 % pienemmät verrattuna koronaa edeltävään aikaan. Liikuntapaikoista kunnostettiin ennen kaikkea retkeilyreittejä, taukopaikkoja ja kuntoratoja. Uudistettuja kohteita olivat Anttolan jääkiekkokaukalo ja Urheilupuiston ulkokuntosali. Koulujen pihojen lähiliikuntapaikkasuunnitelman tekeminen alkoi. Senioreiden ryhmämuotoinen elintapaohjaus vakiintui osaksi palvelukokonaisuutta yhteistyössä Essoten kanssa. Kalevankankaalle perustettiin myynnin ja markkinoinnin edistämisen työryhmä.

Nuorisotoiminta

Vuosi Palvelu	2022			Toteutuma%
	TP -1v	TA	TP	
4510 - Nuorisotoiminta				
nuorisotilat ja -toiminta käynnit kpl	20 137,00	24 500,00	26 476,00	108,07 %
menot / käynti €/kpl	-60,42	-47,71	-38,51	80,71 %

Sarakkeessa TA on huomioitu mahdolliset määrärahamuutokset.

Keskeiset tapahtumat kaudella

Vuoden 2022 aikana nuoret palasivat koronavuosien jälkeen aktiivisesti toimintoihin. Päästiin järjestämään kaksi suurta nuorisotapahtumaa, Mikkeli on Air ja Syysbreikki, joihin osallistui yhteensä 1200 nuorta. Kaikille 7-luokkalaisille suunnattu ehkäisevän päihdetyön tapahtuma Safe7 toteutui. Myös nuorisotilojen toiminta oli vilkasta. Pohjoismaiset nuorisopäivät "Nordic Ice-Breaker" toteutettiin elokuussa Erasmus+-rahoituksella. Koulunuorisotyöhankeelle "Kohti nivelvaihetta ja sen yli" saatiin ESR-rahoitus.

TALOUS

Hyvinvoinnin ja osallisuuden ltk	TP 2021	TA 2022	Muutettu ta 2022	TP 2022	Tot%
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	502 249	572 200	552 200	598 400	108,37
Maksutuotot	206 774	407 000	307 000	266 239	86,72
Tuet ja avustukset	609 870	887 100	828 100	969 704	117,10
Vuokratuotot	414 027	735 300	527 300	559 889	106,18
Muut toimintatuotot	467 581	863 000	694 000	597 386	86,08
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	2 200 500	3 464 600	2 908 600	2 991 618	102,85
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-4 865 261	-5 306 800	-5 287 420	-4 994 783	94,47
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-1 140 753	-1 267 000	-1 263 600	-1 168 685	92,49
Muut henkilösivukulut	-177 250	-190 700	-189 900	-172 885	91,04
Henkilöstökulut yht.	-6 183 264	-6 764 500	-6 740 920	-6 336 353	94,00
Palvelujen ostot	-2 849 757	-3 309 500	-3 224 300	-2 895 013	89,79
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 225 976	-1 674 900	-1 628 100	-1 307 641	80,32
Avustukset	-2 101 298	-2 173 100	-2 170 600	-2 036 741	93,83
Vuokrat	-5 900 699	-6 124 400	-6 116 400	-6 148 413	100,52
Muut toimintakulut	-108 079	-246 200	-230 200	-104 444	45,37
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-18 369 073	-20 292 600	-20 110 520	-18 828 604	93,63
Toimintakate	-16 168 574	-16 828 000	-17 201 920	-15 836 987	92,07

		TA 2022	Muutettu ta 2022	TP 2022	Tot%
Hyvinvoinnin ja osallisuuden palvelut ja hallinto					
	Toimintatuotot	374 400,00	374 400,00	456 230	121,86
	Toimintamenot	-2 832 900,00	-2 825 300,00	-2 789 299	98,46
	Toimintakate	-2 458 500,00	-2 450 900,00	-2 333 069	95,19
Yleiset kulttuuripalvelut					
	Toimintatuotot	99 800,00	99 800,00	39 139	39,22
	Toimintamenot	-624 800,00	-619 400,00	-446 428	72,07
	Toimintakate	-525 000,00	-519 600,00	-407 289	78,39
Kaupunginorkesteri					
	Toimintatuotot	200 000,00	151 000,00	103 987	68,87
	Toimintamenot	-1 022 300,00	-1 017 000,00	-1 018 590	100,16
	Toimintakate	-822 300,00	-866 000,00	-914 604	105,61
Museopalvelut					
	Toimintatuotot	115 000,00	115 000,00	125 948	109,52
	Toimintamenot	-1 429 100,00	-1 422 600,00	-1 332 307	93,65
	Toimintakate	-1 314 100,00	-1 307 600,00	-1 206 359	92,26
Kirjastopalvelut					
	Toimintatuotot	428 700,00	428 700,00	525 134	122,49
	Toimintamenot	-3 638 400,00	-3 623 900,00	-3 305 792	91,22
	Toimintakate	-3 209 700,00	-3 195 200,00	-2 780 659	87,03
Kansalaisopisto ja osallisuus					
	Toimintatuotot	515 700,00	375 700,00	331 036	88,11
	Toimintamenot	-1 928 000,00	-1 820 120,00	-1 775 992	97,58
	Toimintakate	-1 412 300,00	-1 444 420,00	-1 444 957	100,04
Liikuntapalvelut					
	Toimintatuotot	1 473 400,00	1 106 400,00	1 078 878	97,51
	Toimintamenot	-7 239 000,00	-7 209 100,00	-6 723 997	93,27
	Toimintakate	-5 765 600,00	-6 102 700,00	-5 645 119	92,50
Nuorisopalvelut					
	Toimintatuotot	257 600,00	257 600,00	331 266	128,60
	Toimintamenot	-1 578 100,00	-1 573 100,00	-1 436 198	91,30
	Toimintakate	-1 320 500,00	-1 315 500,00	-1 104 932	83,99

Hyvinvoinnin ja osallisuuden lautakunta, irtain omaisuus tp 2022

	TA 2022	TP 2022	Poikkeama	TP 2022/TA 2022
Koneet ja kalusto				
Liikuntapaikat	85 000,00	91 600,00	-6 600,00	107,8
Kirjasto	85 000,00	85 000,00	0,00	100,0

Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualue, hyvinvoinnin ja osallisuuden lautakunta**Yhteenveto:**

Kaupungin hallintosääntö ja sivistys- ja hyvinvoinnin palvelualueen toimintasääntö ohjaavat lautakunnan alaista toimintaa ja päätöksentekoa. Lautakunnan alaisessa toiminnassa noudatetaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjetta. Kuitenkin riskienhallinnan sisäistämässä ”osaksi jatkuvaa arviointia” on tulosityksikkötasolla eroja. Ohjaavien dokumenttien/ohjeistuksen tunteminen, riskien tunnistaminen ja dokumentointi sekä ennakointi on saatava osaksi päivittäistä toimintaa. Sääntöjä ja päätöksiä noudatetaan ja toiminnan tavoitteita toteutetaan ja niitä seurataan säännöllisesti. Taloutta valvotaan ja seurataan vahvistettujen ohjeiden mukaisesti ja siitä raportoidaan lautakunnan kokousten yhteydessä. Taloudelliset vastuut on jaettu siten, että asiantarkastuksesta ja hyväksynnästä vastaavat eri henkilöt. Järjestely on toiminut hyvin. Suurimmat hankinnat on kilpailutettu hankintapalveluiden avulla ja muissa hankinnoissa on noudatettu hankintasääntöä. Sopimukset ovat ajan tasalla, ja sopimuse seuranta on järjestetty. Sopimuksia on noudatettu. Henkilökunnan rekrytoinnissa on noudatettu kaupungin voimassa olevia ohjeita. Lakien ja sääntöjen mukaista toimintaa on tarkasteltu normaalin päätöksenteon yhteydessä.

e = Ei sovellettavissa, 1 = Heikosti, 2 = Kohtuullisesti, 3 = Melko hyvin, 4 = Hyvin				
Sisäinen toimintaympäristö ja valvontakulttuuri		Arvio (1-4)	Perustelut, puutteet	Suunnitellut kehitystoimenpiteet
	Ovatko yksikön arvot ja toimintaperiaatteet määritelty ja toimitaanko niiden mukaisesti?	4	On määritelty. Pohjataan kaupungin arvokirjaan ja strategiaan. Lisäksi esim. Lumme-kirjastoilla on määritelty yhteiset arvot, Liikkuva Mikkeli -ohjelmassa on liikuntapalvelujen tulosaluekohtaiset arvot ym.	Strategian ja arvokirjan esiintuominen koko henkilöstölle, mukaan kehityskeskusteluihin.
Toiminta-kulttuuri	Arvostetaanko kehittämiskohteiden tai puutteiden esille tuomista?	4	Arvostetaan ja kannustetaan tuomaan kehittämiskohteita ja puutteita esille/työpaikkakokoukset ja henkilöstön palaverit ym. Ongelmat ja puutteet pyritään korjaamaan mahdollisimman nopeasti. Halu kehittyä ja kehittää toimintaa.	Tavoitteena, että asiasta keskustellaan myös kehityskeskusteluissa.
	Puututaanko yksikössä johdonmukaisesti sääntöjen vastaiseen toimintaan?	4	On puututtu ja puututaan, kun epäkohdat tulevat tietoon.	Kaikki esimiehet mukaan esimieskoulutuksiin oppimaan ja omaksumaan ohjeistukset ja säännöt.
Toiminnan tavoitteet	Onko yksikölle asetettu tavoitteet ja ovatko ne kattavat?	4	Tavoitteet asetetaan vuosittain (toimintasuunnitelma). Palvelut, vaikuttavuus, talous, henkilöstö ja kehittäminen.	Tulosaluekohtaisten ohjelmien pohjalta tavoitteet vuotta pidemmälle ajanjaksolle.

	Tukeeko tavoitteenasettelu kaupungin strategiaa?	4	Kyllä tukee, tavoitteet johdetaan strategiasta.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
	Onko tavoitteiden systemaattinen seuranta järjestetty?	3	Valtuustotasolla asti seurataan kaksi kertaa vuodessa (heinäkuun seuranta ja tilinpäätös) – hyvän elämän ohjelma noin kahden kuukauden välein. Ohjelmakortit.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
	Reagoidaanko havaittuihin poikkeamiin?	3	Reagoidaan.	Toimitaan tehokkaammin ja määritellään tarkemmin vastuut.
	Onko palkkiojärjestelmää kytketty tavoitteiden saavuttamiseen?	e	Kaupungilla ei ole tällaista järjestelmää, valitettavasti.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Organisaatio- rakenne	Onko organisaatorakenne selkeä ja toimiva?	4	Kyllä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
	Onko tehtävänjaot vastuineen määritelty ja niitä koskeva ohjeistus ajan tasalla?	4	Kyllä (hallinto- ja toimintäsääntö sekä tehtäväkuvaukset).	Tehtäväkuvien säännöllinen tarkistaminen ja päivittäminen.
Resurssit	Onko talousarvio oikein mitoitettu suhteessa tavoitteisiin?	3	Tässä taloustilanteessa ok. Toki resurssia pitäisi olla enemmän kehittämistyöhön. Yllättävät menot voivat heilauttaa budjettia.	Palvelujen laajuus ja laatu käytettävissä olevien resurssien mukaiseksi.
	Onko yksiköllä käytössään tehtävien edellyttämä määrä henkilöstöä?	3	Sijaisjärjestelyjä tulisi kehittää. Toimistosihteeriresurssi on niukka. Joillakin tulosalueilla vajauksia keskeisissä vakansseissa.	Tarvittavan henkilömäärän vakinaistaminen. Joissakin yksiköissä äkillinen henkilöstövaje voi tarkoittaa yksikön sulkemista tai palveluajan supistumista.
	Onko henkilöstön osaaminen riittävällä tasolla?	3	Aina voidaan osaamista lisätä ja kehittää. Mm. ICT- ja digi-aidot. Sijaisten perehdyttäminen/osaaminen.	Kehityskeskusteluissa osaamisen kartoittamista. Koulutusten järjestäminen, ulkoiset rekrytoinnit.
	Ovatko yksiköllä tehtävien edellyttämät toimitilat, laitteet ja tietojärjestelmät?	3	Pääsääntöisesti työvälineet kunnossa, joissakin yksiköissä on jouduttu siirtymään väistötiloihin (sisäilmaongelmat) – suunnitelmat väistötiloista varsinaisiin vakitiloihin?	Mm. liikuntapalveluilla kaluston huoltorakennusten riittävyyden turvaaminen. Taidenmuuseon tilaratkaisu? Museokokoelmatilaa tulisi keskittää yhteen rakennukseen (olosuhdehallinta, turvallisuus).
	Onko yksikössä varmistettu, että yksikkö kykenee suoriutumaan ydintehtävistään myös normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa?	3	Valmiussuunnitelmat päivitetty. Toki pitempiaikaiset sähkökatkokset ja/tai järjestelmähäiriöt voivat keskeyttää toiminnat.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
	Lainsäädäntö ja kaupungin sisäiset ohjeet	Ovatko toimintaa ohjaavat säännöt, määräykset, ohjeet ja päätökset ajan tasalla?	4	Kyllä.
	Tunteeko henkilöstö keskeiset työhönsä vaikuttavat ohjeet ja säännöt?	4	Kyllä – löytyy mm. Helmi-intrasta. Sijaisten kanssa haastetta ohjeisiin & sääntöihin perehdyttämisessä.	Ohjeiden kertaaminen aika-ajoin tarpeellista.

	Miten hyvin yksikkönne on välttynyt viime vuoden aikana kankeilta, virallisessa prosessissa olevilta valituksilta tai oikeustapauksilta	4	Ei ole ollut.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
	Varmistaako johto, että ohjeita ja sääntöjä noudatetaan?	3	Varmistetaan niin hyvin kuin on mahdollista, mutta esim. käytännön tilanteissa asiakaspalvelussa toiminnan on perustuttava luottamukseen. Jos ilmenee puututtavaa, tilanteisiin puututaan.	

Riskien tunnistaminen, arviointi ja hallinta		Arvio (1-4)	Perustelut, puutteet	Suunnitellut kehitystoimenpiteet
Riskienhallintamenettelyt	Tunneteko kaupungin riskienhallintaa ohjaavat dokumentit: johtosäännöt ja toimintaohjeet, sisäisen valvonnan yleisohje ja riskienhallintapolitiikka?	3	Uusien työntekijöiden perehdytyksessä myös nämä asiat tulee käydä seikkaperäisesti läpi – lyhytaikaisissa sijaisissa tässä suuri haaste.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
	Onko riskienhallinta toteutettu kaupungin riskienhallintaa ohjaavien dokumenttien mukaisesti?	3	Riskikartoitukset Auditsjärjestelmään.	Tietojen päivittäminen.
	Onko riskienhallintamenettelyt kytketty osaksi suunnittelu- ja ohjausprosesseja?	3	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Riskien tunnistaminen	Perustuuko riskien tunnistaminen järjestelmälliseen menetelmään?	3	Turvallisuussuunnitelmasta riskit kartoitettu. Riskejä tunnistetaan käytännön toiminnan tasolla. Audits.	Audits säännöllisin väliajoin.
	Dokumentoidaanko tunnistetut riskit?	3	Turvallisuussuunnitelmissa, Audits.	Päivitetään riskikartoitukset.
	Onko riskien ennakoinnissa onnistuttu?	3	Pääsääntöisesti on onnistuttu.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Riskien arviointi	Arvioidaanko tunnistettujen riskien merkitys (todennäköisyys ja vaikutukset) systemaattisesti?	3	Riskien kartoituksen ja arvioinnin päivittäminen tulee tehdä. Audits.	Suunnitelmat tulee päivittää.
Riskeihin vastaaminen	Onko olennaisille riskeille määritellyt hallintamenettelyt ja vastuut?	3	Kyllä, Audits.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
	Arvioidaanko hallintamenettelyjen kustannuksia suhteessa saatuun hyötyyn?	e	Ei ole taidettu tehdä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
	Onko riskienhallinnan raportointi järjestetty asianmukaisesti?	3	Toimintakertomus, Audits, Falcony	Järjestelmät otetaan käyttöön laajemmin tulosalueilla ja -yksiköissä.

Valvontatoimenpiteet		Arvio (1-4)	Perustelut, puutteet	Suunnitellut kehitystoimenpiteet
Prosessien kontrollien suunnittelu	Ovatko keskeiset toimintaprosessit ja projektit kuvattu ja dokumentoitu?	3	Vähitellen keskeiset prosessit kuvattu. Turvallisuussuunnitelmissa kuvataan.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

	Onko hyväksymismenettely olemassa, ajantasainen ja toimiiko se suunnitellusti (esim. ostolaskut, laskutus, palkat jne.)?	4	On ja toimii. Esim. Basware, Itk päättää laskujen tarkastajat ja hyväksyjät.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
	Onko tehtävien eriyttämistarpeet arvioitu ja ovatko vaaralliset työhdistelmät tiedossa?	4	Tietyissä työtehtävissä parityöskentely.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
	Onko yksikkörajat ylittävien prosessien kontrollit määritelty?	3	Tulosalueet vastaavat yksikköjensä toiminnasta. Rakennusten kunnossapidon osalta vastuutaulukot.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Kontrollien toimivuuden arviointi	Onko päivittäisvalvonta osa esimiesten työtä?	3	Esimiehet vastaavat päivittäisestä operatiivisesta toiminnasta. Toiminnoissa, joissa työskennellään laajalla kaupunkialueella esihimehen valvonta vaikeaa.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
	Arvioidaanko toimintaprosessien toimivuutta säännöllisesti?	3	Johtoryhmät, tiimipalaverit.	Tavoitteena voisi olla (toiminnasta riippuen) viikko-/kausi-/vuosiarviointi.
	Arvioidaanko olennaisten kontrollien tarpeellisuutta säännöllisesti?	3	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Toiminnan seuranta	Seurataanko määrärahojen käyttöä säännöllisesti?	4	Kyllä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
	Ovatko täsmäytysrutiinit dokumentoitu, vastuutettu ja seurannassa?	3	Kyllä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
	Onko taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden seuranta systemaattista?	4	Seurantaraportit, toimintakertomus tilinpäätökseen.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
	Varmistetaanko ostopalvelujen laadun sopimuksenmukaisuus?	4	Tarvittaessa käytetään hankintapalvelujen asiantuntemusta, esim. pätevät laatukriteerit.	Sopimuksen mukaisen toiminnan toteuttamisen seuranta säännölliseksi.
	Onko ostopalvelujen hankinnassa ja sopimuksissa huolehdittu kriittisten palvelujen/tuotteiden saannista myös normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa?	3	Tässä puutteita.	Otettava jatkossa huomioon kaikissa uusissa kriittisissä sopimuksissa.
	Onko sopimusten seuranta systemaattista ja vastuutettua?	3	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Henkilövaihdosten vuoksi vaatii jatkuvaa tarkkuutta.
	Tietojärjestelmien kontrollit	Onko tietojärjestelmien kontrollit testattu ja asianmukaisia?	4	Yhteistyössä Tietohallinnon kanssa, toimitaan ohjeistuksen mukaan.
Omaisuuksien hankinta, luovutus ja hoito	Onko omaisuuden hankinnassa, luovutuksessa tai käyttöarvossa toteutunut menetyksiä, arvon alennuksia tai onko jouduttu korvautai muuhun oikeudelliseen vastuuseen?	3	Joissakin sisäilmaongelmaisissa kiinteistöissä on käyttökelpoinen kaluste/irtain tullut käyttökelvottomaksi.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Tiedonkulku ja raportointi		Arvio (1-4)	Perustelut, puutteet	Suunnitellut kehitystoimenpiteet
Raportointijärjestelmät	Onko esimiesten käytössä raportointijärjestelmä, joka tuottaa	4	Forecastista voi ajaa ajankohtaisen talousseurannan.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

	oikea-aikaisesti seurantatietoa toiminnan kustannuksista?			
	Tuottaako seurantajärjestelmä tietoa toiminnan laadusta (läpimenoajat, poikkeamat, asiakastytyväisyys jne)?	1	Ei tuota. Eri tulosalueille tarvittaisiin erilaisia laadun seurantajärjestelmiä. Asiakaskyselyillä saadaan tietoa asiakaspalvelun laadusta.	Laaturiteerit, laatujärjestelmät, vaikuttavuuden mittaaminen?
Tiedonkulku	Onko tiedonkulku organisoitu ja vastuuhenkilöt nimetty?	4	Vastuuhenkilöt nimetty.	Viestintää halutaan aina lisää, tarvittaisiin esim. palvelualueen yhteinen viestintävastaava.
	Perehdytetäänkö uudet työntekijät suunnitelmallisesti?	4	Toimitaan kaupungin perehdyttämissuunnitelman mukaisesti.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
	Onko sisäinen tiedonkulku järjestetty siten, että toiminnan ohjauksen kannalta merkityksellinen tieto toimitetaan oikeille henkilöille oikea-aikaisesti?	4	Johtoryhmät, esimiehet, työpaikkapalaverit, sähköposti.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
	Onko luotu järjestelmällinen tapa tiedottaa suurelle yleisölle ja kohderyhmille?	4	Kaupungin viestinnän kautta koko kaupunkia koskevat asiat. Tulosalueilla omia somekanavia ym.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
	Onko laadittu suunnitelmat ulkoisen viestinnän toteuttamisesta poikkeustilanteissa?	4	Kaupungin viestintä vastaa poikkeustilanteiden tiedottamisesta – kriisiviestintä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Tieto-järjestelmät	Ovatko tietojärjestelmät dokumentoituja ja luotettavia?	4	Luotetaan Tietohallinnon asiantuntemukseen, yhteistyötä tehdään.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
	Tukevatko tietojärjestelmät päätöksentekoa ja toimintaa?	3	Määrät ja eurot saadaan esim. Forecast, suoritteet seurannassa, laadun ja vaikuttavuuden arviointi?	Vaikuttavuuden arviointi, laatujärjestelmä?

Seuranta		Arvio (1-4)	Perustelut, puutteet	Suunnitellut kehitystoimenpiteet
Sisäinen arviointi	Seurataanko toimintaa ja poikkeamia säännöllisesti?	4	Osa vastuullisten päivitystä tehtävää.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
	Analysoidaanko ja hyödynnetäänkö poikkeamaseurannan tietoja?	3	Lähinnä vuositasolla verrataan toteumia.	Saatu tieto huomioidaan toiminnan kehittämisessä.
	Arvioidaanko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuutta säännöllisesti?	3	Vuositasolla.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
	Käsitelläänkö sisäisen tarkastuksen raportit ja havainnot säännöllisesti?	4	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Ulkoinen arviointi	Käsitelläänkö ulkoisten arviointien, tilintarkastajien, EU-tarkastajien ym. raportit säännöllisesti?	3	Kyllä, silloin kun ne palvelualueelle jalkautetaan.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.